

Unge Høyres

Skoleprogram

Vedtatt på Unge Høyres landsmøte 2022

Kjære Unge Høyre,

Det er få politiske saksfelt som engasjerer medlemmene i Unge Høyre mer enn skolepolitikken. Det er også mange medlemmer som har skolepolitikk som hjertesak, eller meldte seg inn i Unge Høyre på grunn av skolepolitikk. Nå skal Unge Høyre endelig vedta et nytt skolepolitisk program.

Det er mye som går bra i norsk skole, og de siste åtte årene Høyre har sittet i regjering har mye gått i riktig retning.

Flere fullfører videregående, elevene lærer mer, og de som sliter får hjelp tidlig i skoleløpet. Det er likevel flere utfordringer. Vi mener det er fem hovedutfordringer i skolen i dag, og de kan du lese mer om på neste side ->

Programmet du nå skal lese skal være et svar på de fem utfordringene.

Det store målet er å skape verdens beste skole der alle elever uansett bakgrunn, forutsetninger og bosted skal oppleve mestring og utfordringer i skolehverdagen.

Vi ønsker å takke alle som har bidratt med innspill og nyttig kunnskap til programprosessen. En stor takk til Oda Siversten og Mille Christensen som har vært rådgivere for komiteen.

Programkomiteen har bestått av: Fredrik Myklebust Iversen, Anine Norén, Nicolai Østeby, Anders Tørresen, Gitte Øgård, Ingrid Storebø og Ingerid Kristine Berge (leder).

Lykke til med debatten!

Beste hilsen,
Ingerid Berge

Leder av Unge Høyres skolekomité

Fem utfordringer med dagens skole

- ① For det første er ikke skolen god nok til å tilpasse undervisningen til hver enkelt elev. Det er store forskjeller mellom jenter og gutter, mellom de elevene som synes skolen kan bli for lett, og de som synes det er for vanskelig. Foreldrenes utdanningsnivå har for mye å si for barnas muligheter til å lykkes. Alle elever, uansett forutsetninger og bakgrunn, om de trenger mer utfordringer eller mer hjelp, skal bli møtt med en undervisning tilpasset deres nivå.
- ② Læreryrket er ikke attraktivt nok for de vi ønsker at skal velge læreryrket. Læreren er den viktigste enkeltfaktoren for elevenes læring, og derfor trenger vi gode, kvalifiserte lærere med kompetanse i faget de underviser i. Vi har ikke lærermangel i norsk skole, men vi må sørge for at de dyktigste lærerne med kompetanse i fagene sine ønsker å jobbe i skolen.
- ③ Mange unge rapporterer om mer stress, press og psykiske plager. Det er mange elever som trenger hjelp og støtte i hverdagen som læreren ikke kan eller bør gi alle elever. Derfor har vi et helt lag rundt eleven som skal stille opp og støtte elever som trenger det. Deler av dette laget jobber med elever, men utenfor skolen. Vi er avhengig av at dette laget jobber godt sammen og har nødvendige ressurser til å kunne hjelpe de elevene som trenger det.
- ④ Samfunnet og verden er i rask endring, og blir stadig mer automatisert og digitalisert. Samtidig som arbeidsmarkedet stiller høyere krav til kompetanse. Det gir både muligheter og utfordringer for skolen. Den norske skolen skal være verdensledende på å utdanne den kompetansen vi trenger i fremtiden. Da må skolen og fagtilbudet være oppdatert til å svare på behovene ute i arbeidslivet. Et av de behovene er flere fagarbeidere, og da må flere velge yrkesfag, og flere må fullføre yrkesfag.
- ⑤ I dag har det for mye å si hvor i landet du går på skole. Noen steder ligger elevene flere år bak med læringen sammenlignet med det som er forventet. Det er kommunen som skoleeier som har hovedansvaret for at deres elever får en god nok opplæring i et forsvarlig, trygt og godt skolemiljø. Når enkelte kommuner ikke oppfyller de forventningene som er satt til dem som skoleeier må vi stille strengere krav til skolestyring og skoleledelse. Det er også en utfordring under skolestyring at politikere ikke ønsker at

Prinsipper

All politikk burde bygge på noen prinsipper. Unge Høyres skolepolitikk har lagt disse prinsippene til grunn.

- Din bakgrunn skal ikke ha noe å si for hvilke muligheter du får, og en god skole er den viktigste arenaen for å bekjempe forskjeller og sikre like muligheter for alle.
- Gratisprinsippet skal gjelde i den norske skolen.
- Skolen er til for elevene, ikke for lærerne eller skoleeierne.
- Ingen elever er like, og skolen skal heller ikke gjøre elever like.
- Elever skal ha frihet til å velge selv og være sjef over egen utdanning.
- Det er bra for elevene å bli stilt krav til. Alle elever fortjener å bli møtt med høye forventninger til hva de kan få til.
- Skolen skal først og fremst være et sted for læring.
- Åpenhet og kunnskap om hvordan det går på den enkelte skole er avgjørende for å følge opp alle elever, og sikre at de lærer det de skal.
- Foresatte og lærere har to ulike roller i barns oppdragelse.
- Lærerne skal ha stor grad av metodefrihet i klasserommet.
- Pengene vi bruker på skole skal først og fremst gå til å styrke undervisningen i klasserommet.
- Skolen er en trygg arena der alle skal få være den de vil, si og mene det de vil, tro på det vil og ingen skal oppleve å bli mobbet.
- Alle elever skal ha rett på fritid etter skolen.
- Det er grunnleggende positivt at vi har et alternativ til de som ønsker et annet tilbud enn den offentlige skolen.

Kapittel 1: Forskjeller i skolen

Skolen er en av våre aller viktigste arenaer for å utjevne forskjeller og sikre at alle unge får muligheten til å bestemme over eget liv. Noe av det mest grunnleggende for at elever skal trives på skolen, utvikle lærelyst og selvtillit, er at de opplever mestring og utfordringer på skolen. Dersom noen elever går gjennom skoleløpet uten å ha opplevd mestringsfølelse, eller å ha forstått stoffet, har vi sviktet totalt i skolepolitikken. Dersom elever opplever at skolen er for lett, kjedelig, lite utfordrende og dermed mister lærelyst og motivasjon, har vi også sviktet totalt i skolepolitikken.

Dette kapitlet skal forene hensynene man må ta og tilpasningene man må gjøre for at alle elever skal oppleve å trives, bli inkludert, få utfordringer og oppleve mestring.

Elever med stort læringspotensial eller høy motivasjon

Elever med høyt læringspotensial blir ofte glemt i skolen. Det er elever som lærer raskere og kan tilegne seg mer komplekse læringsstrukturer enn jevnaldrende. Disse elevene opplever å bli misforstått, kjeder seg på skolen, får ikke den tilpasningen de trenger og mister motivasjonen for skolearbeidet. En stor utfordring for denne elevgruppen er at lærere ikke har god nok kompetanse i å kjenne igjen elever med stort læringspotensial. Elevene får dermed ikke de utfordringene og den tilpasningen de burde ha rett på.

Elever med høy motivasjon er ikke nødvendigvis elever med stort læringspotensial, men Unge Høyre mener at også elever med høy motivasjon burde få et mer tilpasset løp med mulighet for å ta fag på høyere nivå og fullføre skoleløpet på kortere tid.

Unge Høyre vil:

- At flere skoler skal tilby forserte løp.
- Passe på at elever får videreført forsering i fag mellom år til år.
- Gi alle ungdomsskoleelever mulighet til å ta fag fra videregående og flere elever i videregående til å ta universitetsfag.
- Justere opplæringsloven for å tydeliggjøre at tilpasset opplæring også inkluderer elever med stort læringspotensial.
- At lærerutdanningen i større grad legger vekt på kunnskap om hva som kjennetegner elever med stort læringspotensial.
- At skoleeier og skoleleder skal ha nødvendige kartleggingsverktøy og veiledningsmateriell som skolene trenger til å identifisere og følge opp elever med stort læringspotensial.
- Utvikle flere talentprogram for elever innen matematikk, norsk og digital kompetanse, etter modell fra samarbeidet med Vitensenteret.
- Fortsatt tillatte skoler å gi utmerkelser til elever for gode prestasjoner.
- Legge til rette for at elever kan ta videregående skole på to år.
- Opprette et prøveprosjekt som kan tillate elever med særskilt høyt læringspotensial å ta ungdomsskolen på to år.

Elever som sliter med motivasjon eller med å mestre det grunnleggende

Altfor mange går ut av grunnskolen med manglende grunnskolepoeng og uten å evne de grunnleggende ferdighetene. For å unngå at problemene vokser seg større og sikre at flere fullfører utdanningsforløpet, er det viktig at skolen setter inn ekstra virkemidler tidlig i skoleløpet.

En av de største feilene vi gjør i skolen, er å møte elever som sliter med å mestre grunnleggende ferdigheter med lave forventninger. Alle elever skal bli møtt med høye forventninger til hva de kan få til, tro på at de kan mestre og utfordringer tilpasset deres nivå.

Unge Høyre vil:

- Videreføre skolens plikt til intensiv opplæring fra 1.-4. trinn i lesing, skriving og regning.
- Tilby sommerskole for elever som ligger under kritisk grense i norsk før 1. trinn etter kartlegging av språklige ferdigheter i barnehagen.
- Sikre god overgang fra barnetrinnet til mellomtrinnet og fra mellomtrinnet til ungdomsskolen ved å kartlegge basisferdighetene før overgangene.
- Innføre rett til intensiv opplæring før 8. trinn i lesing, skriving og regning for elever som presterer under kritisk grense.
- Innføre et tilbud om 11. skoleår for elever med under 30 poeng etter grunnskolen, som skal foregå på en videregående skole.
- Sørge for at flere skoler har avtaler med lokale bedrifter for at elever på videregående skole med lav motivasjon kan få et avbrekk fra skolehverdagen gjennom arbeidspraksis.
- Legge til rette for at de som anses å ha lite læringsutvikling kan få lære på alternative metoder, for eksempel med mer praktiske oppgaver.
- Åpne for å la private skoler tilby 11. skoleår, og åpne for at de kan tilby 11. skoleår med alternativ utforming, så lenge kompetansemålene overholdes.

Kjønnsforskjeller

Resultatforskjellene i skolen mellom gutter og jenter øker for hvert år. Et av Unge Høyres viktigste oppdrag, er å sørge for en skole som gir alle elever like muligheter, uavhengig av kjønn.

Det er vanskelig å peke på én årsak til kjønnsforskjellene. Unge Høyre vil derfor sørge for mer kunnskap om årsakene og konsekvensene av kjønnsforskjeller i skoleprestasjoner og utdanning. Fra før, vet vi at praktisk undervisning og bruk av digitale verktøy kan gjøre undervisningen mer egnet for gutter.

Unge Høyre vil:

- Sørge for mer kunnskap om konsekvensene og årsakene av kjønnsforskjellene i skoleprestasjoner og utdanning.
- At en større del av undervisningen i grunnskolen skal være praktisk.
- Ta i bruk digitale verktøy for å øke undervisningsutbyttet i skolen.

Elever som opplever mobbing eller utenforskap i skolen

Alle elever har rett til et trygt og godt skolemiljø. Elever som opplever mobbing og utenforskap lærer mindre og har lavere sannsynlighet for å fullføre skoleløpet. Derfor er det essensielt at skolen og skoleeier tar ansvar for at alle elever skal trives på skolen. Unge Høyre ønsker mer åpenhet om skolemiljøet. Skoleeier og skoleleder må i større grad stilles til ansvar dersom elever opplever et dårlig skolemiljø.

Enkelte skoler har større vedvarende problemer knyttet til mobbing og skolemiljø. Skoler som ikke klarer å følge opp elevenes rett til gode og trygge skolemiljøer, følges i første runde opp av skoleeier. Unge Høyre vil at skoleeiere som ikke klarer å følge opp egen problematikk knyttet til skolemiljø, skal bistås og følges opp av en statlig innsatsgruppe, for å sikre at elevenes rettigheter ivaretas og at skolemiljøet forbedres.

Unge Høyre vil:

- At det ved skolebytte som hovedregel skal være mobber som må bytte skole, ikke den som blir mobbet.
- At skolen skal sette inn tiltak som ivaretar, følger opp og forbedrer situasjonen til både offeret for mobbing, men også mobberen selv.
- Erstatte elevundersøkelsen med en forskningsbasert undersøkelse.
- At den forskningsbaserte undersøkelsen legges frem for alle skoleeiere til politisk behandling.
- Innføre handlingsplikt for skoleeiere til å sette inn tiltak på skoler med vedvarende problematikk knyttet til mobbing og skolemiljø.
- Innføre en nasjonal tilsynsliste for skoler med vedvarende problematikk knyttet til mobbing og skolemiljø til tross for tiltak innført av skoleeier.
- Opprette en nasjonal innsatsgruppe som skal følge opp skoler på nasjonal tilsynsliste for skoler med vedvarende problematikk knyttet til mobbing og skolemiljø.
- Sørge for at elevene gis større frihet til å bytte klasser dersom de ikke trives.
- At elever som hevder å ha blitt mobbet av en lærer skal få kontinuerlig oppfølging resten av skolegangen og læreren skal undersøkes nøye.
- At elever i klagesaker mot lærer eller skolen alltid skal ha en kontaktperson uten tilknytning til den spesifikke skolen.

Elever med minoritetsbakgrunn

Skolen skal gi like muligheter til alle, uavhengig av bakgrunn. Gode språkferdigheter er en viktig forutsetning for å kunne følge opplæringen. Dessverre kan den språklige barrieren for elever med minoritetsbakgrunn være en utfordring. Unge Høyre mener derfor at innsatsen må komme tidlig, dersom språkutviklingen ikke skal bli et hinder senere i skoleløpet.

Elever som kommer til Norge etter de skulle startet i grunnskolen, møter høye krav til språkføring etter de har bodd et visst antall år i Norge, dette til tross for at norskferdighetene ikke er på samme nivå som hos elever med norsk som førstespråk. Unge Høyre vil derfor at vurderinger om språkkompetansen til elevene bør baseres på nivå, og ikke hvor lenge eleven har vært i Norge.

Unge Høyre vil:

- Gi barnehagene i oppgave å kartlegge språkutviklingen i henhold til plan for hvert alderstrinn.
- At flere skoler skal etablere mottaksklasser for elever med svake norskferdigheter. Mottaksklassene skal finnes i hele skoleløpet.
- Tilby forkurs i norsk på sommertid før oppstart på påbygg.
- At hvilken læreplan i norsk elevene skal følge, defineres ut ifra nivå, og ikke botid.
- Videreutvikle skriveverktøy for minoritetsspråklige.

Rasisme i skolen

Ingen elever skal oppleve rasisme i norske skoler. Å føle at man er mindre verdt enn andre på bakgrunn av hvordan du ser ut eller hvor du er fra, er en dypt inngående og destruerende følelse som kan få varige mén for selvbilde og selvfølelse. Det norske samfunnet har heldigvis gjort store fremskritt når det gjelder holdninger til

mennesker med ulik hudfarge. Likevel er det alt for mange som opplever rasistiske kommentarer, rasistiske krenkelser, eller forskjellsbehandling basert på hudfarge eller etnisitet.

Det er en vesentlig forskjell på mobbing og rasisme, da man kan være godt sosialt etablert og generelt ha en trygg og fin skolehverdag selv om man blir utsatt for rasisme. Hverdagsrasisme er et normalisert fenomen som gjerne kommer i form av uvitenhet eller forsøk på «humor». Det er ikke alltid de som utfører rasistiske handlinger er klar over de konsekvenser dette har for vedkommende som blir utsatt.

Derfor burde den norske skole ta ansvar på bedre opplæring og bedre oppfølging av alt fra grove krenkelser til hverdagsrasisme og negativ sosialkontroll. Unge Høyre mener at mangfold er en av de største kjerneverdiene vi har i samfunnet, derfor skal ingen i den norske skolen behøve å føle på at de er mindre verdt på bakgrunn av sin etnisitet.

Unge Høyre vil:

- Lovfeste forbud og nulltoleranse mot rasisme i skolen i likhet med mobbing og seksuell trakassering.
- Innføre jevnlig nasjonale elevundersøkelser for å avdekke omfanget av rasisme i norske skoler.
- Jobbe aktivt mot negativ sosialkontroll i skolen.
- Slå hardere ned på bruken av negativt ladede ord og uttrykk.
- Forebygge diskriminering ved søk om lærlingplasser overfor elever med minoritetsbakgrunn
- Slå hardt ned hvis det forekommer bevis for forskjellsbehandling av elever med ulik hudfarge fra lærere og ansatte.

Kapittel 2: Laget rundt eleven

Spesialundervisning

I dag kreves det et enkeltvedtak fra PP-tjenesten for å få innvilget spesialundervisning. Det fører til at de som får innvilget retten ofte blir på spesialundervisning resten av skoleløpet og blir ekskludert fra den ordinære undervisningen. Det har negative konsekvenser for deres læring og trivsel. Systemet fører også til at kun 1 av 4 elever som trenger tilrettelegging, får innvilget spesialundervisning. Resten får ikke den tilretteleggingen de har krav på.

Unge Høyre mener det er på tide å følge anbefalinger fra eksperter og erstatte dagens system med spesialpedagogiske støttesystem. Det nye systemet skal senke terskelen for å få tilrettelagt undervisning, uten å måtte utredes i og få innvilget en rett i PP-tjenesten. Alle elever som trenger spesialundervisning og tilrettelegging skal fremdeles få det i et nytt system. Vi må sørge for at spesialundervisningen alltid er til elevenes beste og ikke brukes som en avlastning for lærere.

Unge Høyre vil:

- Fjerne den individbaserte retten til spesialundervisning og erstatte kravet om enkeltvedtak fra PP-tjenesten med et spesialpedagogisk støttesystem ved alle skoler.
- At elever med behov for særskilt tilrettelegging skal få dette av kvalifiserte og utdannede spesialpedagoger.
- Gjennomføre et stort og varig kompetanseløft i spesialpedagogikk for ansatte i barnehage og skole.
- At undervisning fra en spesialpedagog ikke trenger å være spesialundervisning.
- At elever som ikke får utbytte av den faglige opplæringen først og fremst skal få hjelp fra en spesialpedagog innenfor rammene av den ordinære undervisningen.
- Endre ordningen med ressursfordeling slik at ressurser til spesialundervisning ikke går på bekostning av ressurser til ordinær opplæring.
- At spesialpedagogisk undervisning i klasserommet ikke skal gå på bekostning av øvrig undervisning.
- Fortsette satsingen på tidlig innsats slik at færre trenger spesialundervisning på slutten av ungdomsskolen.
- At lærerstudenter skal ha obligatorisk kurs i spesialpedagogikk.
- At lønnen til spesialpedagoger skal komme fra kommunen, ikke skolen.
- Endre ordningen slik at nivådeling foretrekkes fremfor spesialundervisning, slik som i Finland.

Skolehelsetjenesten

Skoleelever rapporterer selv om mer stress, press og psykiske plager. Mange elever behøver noen å prate med, uansett hvor store eller små utfordringer de har. For de som trenger noen å prate med er det helt essensielt å ha en skolehelsetjeneste som er tilgjengelig både fysisk og digitalt, samt at skolehelsetjenesten skal omfatte mer enn bare helsesykepleier.

For å ivareta dette mener Unge Høyre at helsesykepleier må være tilgjengelig hver dag, samt at helsesykepleier har muligheten til å henvise videre til psykolog. I tillegg til dette må skolen arbeide preventivt ved å gi alle elever de verktøyene de trenger for å håndtere utfordringer de møter.

Unge Høyre vil:

- At skolehelsetjenesten først og fremst skal være et lavterskeltilbud og at helsesykepleier skal henvise større problemer videre.
- At alle norske skoler skal ha en helsesykepleier tilgjengelig for elevene hver dag, og sikre tilstrekkelige midler til kommunene for å gjennomføre dette.
- Sørge for at alle skoler skal være tilknyttet en skolehelsetjeneste som omfatter psykolog, miljøterapeut og rådgiver, i tillegg til helsesykepleier.
- Bruke digitale kontakttjenester hvor elever kan snakke med skolehelsetjenesten.
- At helsesykepleier skal kunne dokumentere gyldig fravær ved sykdom.
- Gi støtte til flere aktører som driver lavterskel digitale tjenester for unge som trenger noen å snakke med.

- Etterstrebe at det skal være helsesykepleieren som underviser seksualundervisningen på skolen.
- At skolehelsetjenesten skal undervise om psykisk helse og rus.
- At helsesykepleier og skolehelsetjenesten skal bidra til oppfølgingen av elever med mye udokumentert fravær.
- At helsesykepleier og skolehelsetjenesten skal sørge for å ha god dialog med elever med mye dokumentert fravær.
- Gi lærere opplæring i å se etter faresignalene for psykiske lidelser.

Rådgivningstjenesten

Alle elever bør få gode, relevante og korrekte råd for videre studier. Rådgivningstjenesten må være et godt samarbeid mellom skoleeier, rådgivertjenesten og lærere. I dag er det store variasjoner mellom rådgivningstjenestene i landet, og noen elever opplever tjenesten som lite nyttig.

Unge Høyre vil derfor stille høyere krav til rådgivningstjenesten. Vi ønsker en rådgivningstjeneste der elever blir møtt med forståelse, og hvor elever kan oppsøke rådgivere for å få hjelp til å ta riktige og informerte valg basert på egne ønsker.

Unge Høyre vil:

- Stille formelle kompetansekrav til de som skal undervise innenfor utdanningsvalg og karriereveiledning på ungdoms- og videregående skole.
- At rådgivere skal legge til rette for direkte kontakt mellom elev og relevante fagpersoner dersom eleven ønsker det.
- At rådgiverne på ungdomsskolen behandler yrkesfag og studiespesialisering som likeverdige studietilbud i tråd med arbeidslivsrelevans.
- Innføre en undersøkelse der uteksaminerte elever kan få evaluere og gi tilbakemeldinger om rådgiver. Skoleeier er pliktige til å følge opp resultatene fra undersøkelsen.
- Sikre at rådgivere har tilstrekkelig kunnskap om studiemuligheter og søknader i utlandet.
- Gjøre rådgivningstjenesten mer tilgjengelig for mennesker utenfor videregående opplæring.
- Stille klare krav til formell kompetanse for rådgivningstjenesten.

Samarbeidet mellom skolen og hjemmet

Hjemmet og skolen er to av de viktigste arenaene for elevers trivsel og læring. Et godt samarbeid vil gi foresatte større tillit til skolen, gjøre barnet tryggere og gi skolen større tilpasningsevne. De foresatte har et stort ansvar å følge opp barnets utvikling. Informasjon om barnets bakgrunn er viktig for at læreren kan gi god opplæring, og må derfor være tilgjengelig.

Mellom 1 og 4 prosent av unge vil til enhver tid vegre seg for å gå på skolen. Ved at både skolen og hjemmet samarbeider godt når elever oppnår høyt fravær, kan man i større grad finne løsninger på problemet. Unge Høyre ønsker også et kompetanseløft i skolen om skolevegring for å kunne forebygge problematikken.

Unge Høyre vil:

- At skolen har det overordnede ansvaret for å avklare hva skole-hjem-samarbeidet innebærer, og stille tydelige forventninger til de foresatte.
- At skolen skal etablere og vedlikeholde kontakten med foresatte og finne frem til løsninger som passer for den enkelte familie.
- At lærere aktivt involverer foresatte i diskusjon om den faglige utviklingen i klasserommet.
- At FAU skal være et organ foresatte kan gå til dersom de opplever problemer med samarbeidet med skolen.
- Fjerne hindringer for nødvendig informasjonsflyt og foresattes "reservasjonsrett" mot informasjonsoverføring ved alle overganger i skolen.
- At foresatte som gjentatte ganger ikke møter på utviklingssamtaler og foresattemøter skal få hjemmebesøk.
- At lærere og skolehelsetjenesten skal få økt kunnskap om skolevegring.
- At både skolen og hjemmet har et ansvar for å følge opp elever med skolevegring.

- Som siste utvei, bruke digital hjemmeundervisning for å følge opp elever med høyt fravær grunnet skolevegring, eller fysisk og psykisk sykdom.

Kapittel 3: Et attraktivt læreryrke

Lærerutdanningen

Alle elever fortjener verdens beste lærer. Derfor må vi stille krav til de som vil bli lærere, samt forbedre lærerutdanningen. Etter at man innførte et firerkrav i matte for å bli lærer eller lektor, ser vi at flere fullfører lærerutdanningen. Karakterkravene bør derfor gjeninnføres og utvides.

Lærer- og lektorutdanningen er i dag god, men kan gjøres bedre. Unge Høyre mener at lærer og lektor skal være beskyttede titler slik at ikke alle kan kalle seg lærer. Det kan være med på å øke statusen til læreryrket.

Unge Høyre vil:

- Gjøre lektor og lærer til en tittel, og beskytte tittelene.
- Beholde kravet om mastergrad for å bli lærer.
- At lærere skal ha en forskningsbasert utdanning i fagene de underviser i.
- At lærerstudenter skal ha minst karakteren 4 fra videregående i fagene de ønsker å undervise i.
- Innføre krav om karakter 4 i norsk, engelsk og matematikk og minimum 40 skolepoeng for å komme inn på lærerutdanningen.
- At universiteter ikke kan kreve en gjennomsnittskarakter for å gå videre i studieløpet, da lærerutdanningen er integrert master.
- At alle lærer- og lektorutdanninger skal ha pedagogikk fordelt utover studieløpet.
- At lektorprogram, lærerutdanninger og PPU-studier vurderes jevnlig gjennom et nasjonalt kvalitetssikringsystem.

Etter- og videreutdanning

Alle lærere skal få faglig påfyll og ha mulighet til å utvikle seg i løpet av yrkeslivet som lærer. Det er viktig for å sikre at lærerne holder et høyt faglig nivå og kan gi elevene sine god undervisning, tilrettelegging og oppfølging.

Unge Høyre mener at det skal bli lettere å ta etter- og videreutdanning mens man jobber som lærer. I tillegg må kvaliteten på etter- og videreutdanningen bli bedre. Unge Høyre mener derfor at etter- og videreutdanning ikke skal organiseres lokalt eller på hver enkelt skole, da dette kan gå utover kvaliteten.

Unge Høyre vil:

- At det skal være enklere å ta etter- og videreutdanning parallelt som man underviser i skolen.
- At lektor og lærere skal ha retten til å ta videreutdanning etter 5 år, og plikt til å ta videreutdanning etter 10 år.
- At universiteter og høyskoler skal bli målt og få tilskudd basert på kvaliteten av sine etter- og videreutdanninger.
- At lærere som underviser i fag som de mangler fordypning i, skal ha rett til tilbud om videreutdanning innen ett år.
- At etter- og videreutdanning ikke skal organiseres lokalt eller på hver enkelt skole.

Muligheter for spesialisering og karriereveier i skolen

Læreren er den enkeltfaktoren som betyr mest for elevenes læring. Unge Høyre mener at dersom vi utvikler flere karriereveier, slik som lærerspesialistordningen, kan det gjøre læreryrket mer attraktivt, i tillegg til at det kan gi oss enda bedre lærere. I dag havner mange lærere som ønsker å utvikle seg i yrket i skoleledelsen og dermed ikke lenger underviser i like stor grad. Vi må gi lærere mulighet til å spesialisere seg og utvikle seg som lærere, uten at det leder ut av klasserommet. Unge Høyre mener også at det skal lønne seg for lærere å ta spesialisering, og at lærerlønningene burde individualiseres i større grad basert på karriereveiene.

Unge Høyre vil:

- Utvikle et helhetlig system i skolen med faglige karriereveier som ikke leder ut av klasserommet.
- Innføre programmering som en obligatorisk del av lærer- og lektorutdanningen i realfag.

- Gjeninnføre og videreutvikle lærerspesialistordningen slik at den møter faktiske utfordringer og behov i skolen.
- Åpne for større adgang til å individualisere lærerlønningene basert på karriereveiene.

Rekruttering av lærere

Flere steder i landet sliter med lærerrekutteringen. Det gjør at kvaliteten på undervisningen vil variere etter hvor i landet man bor. For å øke rekrutteringen, har fylker som Troms og Finnmark og Nordland innført ordninger hvor man får slettet studielån ved å jobbe der. Slike ordninger bør også vurderes i andre områder hvor resultatene er vedvarende svake.

Ifølge KS slutter 33 prosent av nyutdannede lærere i Norge innen fem år. Dette kan blant annet være et uttrykk for at arbeidsmengden er overveldende når man er ny i yrket. Unge Høyre mener det vil være hensiktsmessig å redusere arbeidstrykket som nyutdannet lærer slik at lærerne kan få mer tid til å tilpasse seg den nye yrkeshverdagen.

Unge Høyre vil:

- Slette studielån ved ansettelse i flere områder med lav lærerrekuttering og vedvarende svake resultater, etter modell fra Troms og Finnmark og Nordland.
- Gi kommunene mulighet til å gi ekstra stipend til lærerstudenter mot at de har et eller flere pliktår i skolen.
- Redusere det totale antallet undervisningstimer for nyutdannede lærere.
- At nyutdannede lærere ikke skal jobbe som kontaktlærere det første året de er ansatt i skolen, med mulighet for lokale tilpasninger.
- Sette tydeligere grenser for hvilke ansvarsroller vikarer i skolen kan ta på seg.

Oppgavene til en lærer og lærerens arbeidstid

I lærerens hverdag er det mange tidstyver som tar oppmerksomheten bort fra det lærere ønsker å bruke tid på. Mye av dette er administrativt arbeid, som ikke alltid har en klar hensikt eller effekt.

Unge Høyre vil at læreren først og fremst skal bruke tid på faglig og pedagogisk oppfølging av elevene, og vil derfor fjerne unødvendig administrativt arbeid. Når nye rapporteringskrav innføres, vil det innebære mindre tid til andre oppgaver. Det bør derfor vurderes kontinuerlig om lærerens administrative oppgaver er nødvendige, samt at rapporteringssystemene må bli mer effektive.

Unge Høyre vil:

- At lærerens primære oppgaver skal være å drive pedagogisk oppfølging og undervisningsrettet arbeid.
- Redusere den totale mengden administrativt arbeid.
- Fjerne krav til rapportering som ikke har en klar pedagogisk effekt eller hensikt.
- At ved innføringen av nye rapporteringskrav må det gjøres en helhetlig vurdering av lærerens tidsbruk og hvilke andre oppgaver som eventuelt skal reduseres.
- Digitalisere rapporteringssystemene for å unngå unødvendig tidsbruk.
- Styrke laget rundt lærerne for å avlaste oppgavene, eksempelvis IKT.
- Innføre obligatorisk IKT-opplæring for lærere slik at verdifull tid til undervisning ikke går tapt.

Kapittel 4: Fremtidens kompetanse

De grunnleggende ferdighetenes plass i skolen

En av det aller viktigste oppgavene til skolen, er å sørge for at alle elever går ut av grunnskolen med gode nok grunnleggende ferdigheter, altså i lesing, skriving, regning, muntlige ferdigheter og digitale ferdigheter. Alle elever skal følges opp grundig helt fra skolestart for å sikre at alle mestrer de grunnleggende ferdighetene.

I den nye læreplanen, fagfornyelsen, er grunnleggende ferdigheter fremdeles viktig. Det er likevel kommet inn flere nye elementer, som tverrfaglige temaer. Unge Høyre er redd for at det viktigste fokuset i skolen vannes ut, og at grunnleggende ferdigheter får for liten plass, spesielt i ungdomsskolen. Unge Høyre er ikke mot tverrfaglige temaer i fagfornyelsen, men ønsker å gi de grunnleggende ferdighetene større plass.

Unge Høyre vil:

- Videreføre de fem grunnleggende ferdighetene.
- Gi grunnleggende ferdigheter større plass i fagfornyelsen.

Nivåinndeling

Nivåinndeling vil gi elever en mer målrettet undervisning. Det kan gi bedre resultater og større læringslyst. Ser vi til andre land og utdanningsinstitusjoner, er nivåinndeling i stor grad tatt i bruk. Unge Høyre mener skolen skal tilrettelegge for mer valgmulighet. Elever burde få bestemme selv nivået på undervisningen deres fordi Unge Høyre har tillit til at elevene vet best selv.

Unge Høyre vil:

- Innføre nivåvalg fra første klasse i videregående skole etter modell fra IB, der elevene kan velge standardnivå eller høyere nivå i fellesfagene.
- Beholde dagens nivåvalg i matematikk på videregående skole.
- Endre Opplæringsloven slik at vi kan tillate fast nivåddifferensiering.
- At matematikk, norsk og engelsk på ungdomsskolen i større grad nivåddifferensieres.

Karakterer og vurdering

I 2021 trådte en ny vurderingsforskrift i kraft i skolen. Den legger vekt på vurdering for læring, og har ført til at elever ikke lenger får tallkarakter på enkeltvurderinger, men kun ved halvårsvurdering og standpunkt. Unge Høyre mener vurdering for læring er viktig, men mener likevel at elever bør få vurdering i form av tallkarakter på enkeltvurderinger dersom de ønsker det. Den nye vurderingsforskriften sier også at elever først og fremst skal bli vurdert etter innsats i kroppsøving. Unge Høyre mener utvikling også skal telle i vurderingen i kroppsøving.

Unge Høyre vil:

- At lærere skal være pliktige til å informere hver gang det foreligger en vurderingssituasjon med tilbakemelding.
- At elever fra 8. trinn skal bli vurdert med tallkarakter.
- Fortsatt legge vekt på undervisningsvurdering, uten å gå bort fra tallkarakterer ved enkeltvurderinger.
- At både innsats og utvikling av ferdigheter skal telle i karakteren i kroppsøving.
- At alle elever skal sikres varierte vurderingsformer.
- Innføre anonym retting av store prøver og innleveringer.

Språkfag

Unge Høyre mener at språkfagene skal spille en viktig rolle i utdanningen vår. Elever starter tidlig å lære engelsk, men det er bare et obligatorisk fag til og med første året på videregående. Unge Høyre mener at engelsk også bør være et fellesfag i Vg2, samt at elevene får både muntlig og skriftlig standpunkt karakter.

I dag kan du få opptil seks karakterer i norsk på vitnemålet ditt etter videregående skole. Selv om norsk er et viktig fag, burde

For mange elever går ut av videregående uten å kunne lese eller skrive skikkelig i hovedmålet sitt. Unge Høyre mener derfor det er nødvendig at elevene skal bli vurdert i sidemål, når de heller bør bruke tid på å konsentrere seg om hovedmålet sitt. Hva som er elevenes hovedmål må velges i Vg1, slik at elevene ikke bytter hovedmål rett før eksamen i Vg3.

Unge Høyre vil:

- At så lenge elevene skal vurderes i sidemål, må sidemålsopplæring inn i læreplanen fra 5. trinn.
- At alle elever skal få undervisning i sitt sidemål, men utvikle egen sidemålsskarakter og eksamen i sidemål.
- At elever skal få velge mellom bokmål og nynorsk i 1. klasse på videregående og etter det kun ha dette som skriftspråk.
- Begynne med fremmedspråk i 5. trinn.
- Ha mål om å tilby flere språk i fremmedspråkopplæringen, der det er mulig.
- Tilby tegnspråk som et alternativt språkvalg, der det er mulig.
- Ha både muntlig og skriftlig standpunkt karakter i engelsk på videregående.
- Innføre engelsk som fellesfag også i vg2.

Fagtilbudet i grunnskolen

I flere år har ungdomsskolen fått for lite oppmerksomhet i skolepolitikken, det til tross for at vi vet at motivasjonen faller på ungdomsskolen, fraværet øker, for mange elever går ut av 10. trinn uten gode nok grunnleggende ferdigheter, undervisningen er ikke godt nok tilpasset hver enkelt elev, og ungdomsskolen er ikke god nok på å forberede elevene på videre skolegang, spesielt yrkesfaglige retninger. Derfor mener Unge Høyre at vi må gjøre endringer i fagtilbudet for å sikre at vi bruker mindre tid på uviktige og lite relevante fag, og mer tid på det som gir økt læring, økt motivasjon og er relevant for elevene.

Unge Høyre vil:

- At skoleeier skal etterstrebe å tilby minimum fem ulike valgfag på hver ungdomsskole.
- At alle ungdomsskoler skal tilby yrkesrettede valgfag.
- Sørge for at elevene får alderstilpasset seksualundervisning fra tidlig i skoleløpet som inkluderer grensesetting, seksualitet, kropp og kjønn.
- Sikre alle elever i grunnskolen retten til å delta på skolegudstjenester rundt juletider.
- Verne om KRLE-faget, hvor 50% av undervisningen vies til kristendommen.

Fagtilbudet i VGS

Motivasjon og læring henger tett sammen. Vi vet at flere av de som dropper ut av videregående gjør dette på bakgrunn av manglende motivasjon. Unge Høyre mener at å starte med programfag fra vg1 og dermed bestemme flere fag selv fra starten kan hjelpe på motivasjonen. Unge Høyre mener også at faget geografi kan utvikles ved at vi deler pensumet mellom naturfag og samfunnsfag.

For mange er det vanskelig å vite hva man vil bli, og hvilken utdanning man ønsker å ta. Derfor har vi faget utdanningsvalg, som skal hjelpe elevene å orientere seg i alle muligheter man har. Dette faget må holde en høy kvalitet, og Unge Høyre mener at faget utdanningsvalg har ansvar for å opplyse elevene så tidlig som mulig om hvilke studier som krever spesielle fag eller har spesielle opptakskrav.

Unge Høyre vil:

- Innføre programfag fra vg1
- Jobbe for at IT- og teknologifag i større grad innføres som egne programfag.
- Etterstrebe at alle programfag skal få undervisning i minst en skoletime fra en underviser fra høyere utdanningsinstitusjon og næringsliv.
- Avvikle geografi som eget fag og fordele timene og innholdet til naturfag og samfunnsfag.
- At faget utdanningsvalg skal opplyse om hvilke studier som har spesielle opptakskrav eller fagkriterier.

- Innføre mental trening som kompetansemål i kroppsøving etter den norske modellen fra Olympiatoppen.
- Ha årlig obligatorisk seksualundervisning, og at prevensjon, sikker sex og samtykke skal inngå i denne.
- At seksualundervisning skal holdes av fagfolk eller andre spesielt kvalifiserte, og at disse må leies inn dersom det ikke finnes kompetent personell blant lærerstaben.
- At det innføres krav om at alle elever skal få seksualundervisning i temaer som relaterer til alle kjønn.

Entreprenørskap

Selvstendighet, nytenkning og innovasjon er viktige egenskaper i dagens arbeidsliv. Gjennom fag som «entreprenørskap og bedriftsutvikling» har flere elever fått en dypere forståelse av hvordan mennesker og virksomheter kan påvirke utviklingen av næringsliv og samfunn. Unge Høyre vil at flere skal få muligheten til å benytte seg av dette tilbudet.

Arbeidet med entreprenørskap i skolen må skje i tett tilknytning til samfunnet og næringslivet. Gjennom Ungt Entreprenørskap har over 120 000 elever fått relevant opplæring i disse ferdighetene. Ungt Entreprenørskap hjelper elever med å opprette, vedlikeholde og utvikle ungdomsbedrifter. Investeringsgrensen må være høy, slik at elevene får lov til å lykkes. Overgangen fra ungdomsbedrift til annen selskapsform bør være enkel, slik at elever kan utvikle prosjektet sitt videre inn i arbeidslivet.

Unge Høyre vil:

- Gjøre valgfaget entreprenørskap og bedriftsutvikling mer tilgjengelig i alle fylker.
- Ha som målsetting at alle elever skal få mulighet til å opprette ungdomsbedrifter i samarbeid med Ungt Entreprenørskap.
- Legge til rette for opprettelse av flere ungdomsbedrifter for elever som tar yrkesfag og realfag.
- Øke investeringsgrensen for ungdomsbedrifter slik at man kan skaffe høyere egenkapital.
- Gjøre det enklere å videreføre ungdomsbedrifter (UB) til ordinære selskapsformer.
- Innføre entreprenørskap som valgfag på ungdomsskolen.

Opptak til høyere utdanning

Opptak til høyere utdanning skal være både rettferdig og forankret i fremtidens arbeidsbehov. Unge Høyre mener at det må jobbes målrettet for å sikre bedre kjønnsfordeling ved visse studieretninger, men at kjønnspoeng ikke er riktig virkemiddel.

Tilleggs-poeng har ført til kunstig høye karaktersnitt ved flere studiesteder. Unge Høyre mener det er en uheldig utvikling at det er blitt vanlig å bruke mange år på å ta opp fag for å få høyt nok snitt. Det er også flere utdanninger som ikke nødvendigvis passer med karaktergjennomsnitt. I flere land brukes inntaksordninger som ser etter andre kvaliteter ved søkerne, for eksempel ved å vekte karakterer ulikt etter fag, innføre skriftlige søknader eller gjennomføre intervjuer. Unge Høyre mener at høyere utdanningsinstitusjoner kjenner sine fagområder best, og at de skal få bestemme sine opptakskrav selv.

Unge Høyre vil:

- La utdanningsinstitusjoner velge sine egne opptakskrav.
- Styrke programmer som jobber for bedre kjønnsfordeling på studier der det er hensiktsmessig.
- Fjerne alle tilleggs-poeng til høyere utdanning, utenom realfagspoeng og poeng for førstegangstjeneste.
- Redusere satsene for realfagspoeng fra 1 og 0,5 poeng til henholdsvis 0,7 og 0,4 poeng.
- Redusere maks uttelling for realfagspoeng til 2,5 poeng.
- At realfagspoeng bare skal gjelde for opptak til realfaglige studier.

Digitalisering i skolen

Digitalisering og økt bruk av digitale hjelpemidler har stor påvirkning på skolehverdagen og hvordan vi driver undervisning. Digitale hjelpemidler kan være positivt for læringen dersom vi bruker det riktig, men feil og for mye bruk kan også ha store negative konsekvenser for læringen. Unge Høyre mener derfor at undervisning

med digitale hjelpemidler må vektlegge hvordan det kan påvirke hvordan vi lærer, og hvor mye vi husker fra det vi har lært. Det finnes fremdeles for lite forskning på hvordan bruken av digitale hjelpemidler påvirker læringen vår. Derfor mener vi at digitale verktøy skal brukes med forsiktighet og innskrenket tidsbruk.

Unge Høyre vil:

- At digitale ferdigheter fremdeles skal være en grunnleggende ferdighet.
- Bruke digitale verktøy for læring, men med innskrenket tidsbruk gjennom hele grunnskolen.
- At så lenge elever leser digitalt, må det undervises om digitale lesestrategier.
- At digitale ferdigheter må vektlegge hvordan digitale hjelpemidler påvirker elevenes læring.
- At skolene skal ha fysiske lærebøker tilgjengelig.
- Begrense skjermbruk blant de yngste skoletrinnene

Yrkesfag: Oppbygning

I fremtiden vil Norge ha et stort behov for fagarbeidere. Det er viktig at skolene utdanner nok fagarbeidere til å dekke fremtidens etterspørsel for yrkesfaglig kompetanse. Unge Høyre vil forsterke satsingen på å gjøre yrkesfag mer attraktivt, slik at flere velger og fullfører yrkesfaglig opplæring.

Den tradisjonelle modellen for det yrkesfaglige løpet innebærer at elevene er to år på skole og to år i lære. Alle elever som begynner på yrkesfag, må oppleve at utdanningsløpet de går er relevant for fremtiden. Unge Høyre vil derfor at teorien man har på yrkesfag, skal være så relevant for arbeidslivet som mulig. For mange elever er det viktig for motivasjonen å ha praksis allerede fra første skoleår, slik at man veksler mellom teori og praksis. I tillegg må yrkesfagene oppdateres jevnlig i takt med endringene i arbeidslivet.

Unge Høyre mener at elever som går yrkesfag skal ha mer valgfrihet i egen utdanning. Gjennom for eksempel IB-linjer på yrkesfag, muligheter for utveksling, flere valgfag og muligheten for å ta en større del av opplæringen i praksis, vil elever få mulighet til å bestemme mer over sin egen utdanning.

Unge Høyre vil:

- At teorien på yrkesfag skal være rettet mot praktiske ferdigheter.
- At partene i arbeidslivet i samarbeid med utdanningsinstitusjonene skal ta stilling til behov for endringer i yrkesfagprogrammene.
- Dimensjonere antall plasser på yrkesfag etter arbeidslivets behov i regionen.
- Jobbe for bedre kjønnsfordeling på yrkesfagene, blant annet gjennom kampanjer.
- Gjøre det lettere å bytte fra studieforbereidende program til yrkesfaglige program.
- Gjøre det lettere å ta yrkesfagsutdanning i voksenopplæringen etter "Helsfyrmodellen".
- Sikre et variert og attraktivt tilbud gjennom å tillate og oppfordre til privat eide og drevne yrkesfagskoler.
- At det skal være mulig for flere elever på yrkesfag å utveksle til utlandet
- Etablere flere delte yrkesfagveier i skolen, der opplæring i praksis kan starte fra første skoleår, og der større deler av utdanningsløpet skjer i bedrift eller hos det offentlige.
- Utvide mulighetene for å kunne ta realfag på yrkesfag.
- Elever som sannsynligvis ikke vil oppnå 30 grunnskolepoeng bør anbefales lærekandidatordningen. Lærekandidat bør bli en anerkjent tittel i arbeidslivet.
- At praksisbrevordningen skal være et allment søkbart opplæringsprogram.
- Innføre vekslingsmodell på flere videregående skoler der elever veksler på å være i bedrift og ha undervisning.

Yrkesfag: Næringslivets rolle

Arbeidslivet og etterspørselen etter kompetanse endres stadig. For å sikre at yrkesfag forblir relevant, må næringslivet og andre aktører aktivt involveres i opplæringen. Unge Høyre vil ha et tettere samarbeid mellom skolene og arbeidslivet, både under selve undervisningen, og mens elever er ute i lære.

Unge Høyre vil:

- Styrke kontakten mellom videregående opplæring og lokalt næringsliv, slik at elevene kommer i kontakt med arbeidslivet tidligere og blir bevisst på jobbmuligheter.

- Gi bedrifter incentiver til at lærlinger skal fullføre gjennom tilbakebetaling av arbeidsgiveravgift ved bestått fagprøve.
- At bedrifter skal få mulighet til å søke at det opprettes yrkesfagsprogrammer på fagretninger der de trenger kompetanse.
- Tilby flere deltidsstillinger som underviser på yrkesfag, slik at det er mulig å rekruttere undervisere som ønsker å kombinere arbeid i sin bransje med undervisning.
- Involvere bedrifter, yrkes- og fagarbeiderorganisasjoner og mesterforeningene mer i undervisningen ved de offentlige skolene.
- Bruke yrkesopplæringsnemnda aktivt, samt styrke den med uavhengige representanter fra næringslivet, som ikke nødvendigvis representerer arbeidsgiverorganisasjonene.
- Gjøre det lettere for yrkesfaglige videregående skoler å rekruttere og ansette folk som ønsker å undervise i programfag rett fra bransjen.
- Legge til rette for at personer fra næringslivet kan undervise i skolen over kortere perioder, for å sikre at undervisningen er relevant for arbeidslivet.

Yrkesfag: Lærlinger

Alle elever på yrkesfag må få muligheten til å fullføre sin egen utdanning. I dag står altfor mange yrkesfagelever uten lærlingplass. Derfor må det skapes flere lærlingplasser, og det må kontrolleres at bedrifter ikke jukser med antall lærlinger.

For elever som har fått lærlingplass, er det viktig at læreplassen er trygg, forutsigbar, og at lærlingen får den opplæringen de skal ha. Unge Høyre mener derfor at lærlinger skal få vurdere sin egen læreplass, og få oppfølging dersom de ikke klarer å gjennomføre.

Unge Høyre vil:

- Fortsette å øke lærlingtilskuddet til det tilsvarer kostnaden av en lærlingplass.
- Innføre en prøveordning med lærlingfond.
- At bedrifter som vinner offentlige anbud med krav om lærlinger, blir kontrollert for å ha tilstrekkelig med lærlinger.
- Gi lærlinger muligheten til å vurdere sin egen lærlingplass.
- Gi fylkeskommunene et større ansvar for oppfølgingen av lærlinger.
- At lærlinger skal ha rett til oppfølging fra skolehelsetjenesten.
- At fylkeskommuner i samarbeid med privat og offentlig arbeids- og næringsliv, lager et nettverk for å bistå elever som sliter med å finne lærlingplass.
- At lærlinger som står i fare for å ikke gjennomføre opplæringen, skal motta støtte fra fylkeskommunene, for eksempel gjennom mentorordninger.
- Legge til rette for at lærlinger har tettere oppfølging og kontakt med sitt opplæringskontor
- Øke lærlingtilskuddet til å dekke ekstrakostnader bedriften får ved å ta inn lærlinger med særskilte behov.

Yrkesfag: Y-veien

Valgfrihet i eget liv er et viktig prinsipp for Unge Høyre. Dette må også gjelde i mulighetene for å ta utdanning. I dag tilbyr noen institusjoner i høyere utdanning "y-veien", der personer med yrkeskompetanse kan søke seg til enkelte studier. Unge Høyre mener y-veien er en god ordning for å gi yrkesfaglærte muligheten til å studere, og for å tilføre arbeidslivet en etterspurt kombinasjon med kompetanse.

Unge Høyre vil:

- At flere universiteter og høyskoler skal tilby studier uten krav om generell studiekompetanse etter modellen for «y-veien».
- Gjøre det enklere å ta relevante enkeltemner på universiteter og høyskoler for arbeidstakere med yrkeskompetanse.

Yrkesfag: Påbygg

Påbygg er en god mulighet for yrkesfagelever som ønsker å få generell studiekompetanse. Dessverre er det fortsatt høyt frafall på påbygg, og påbygg kan ofte bli en felle. For å gjøre overgangen fra yrkesfag til påbygg bedre, vil Unge Høyre at elever kan ta påbygg over to. Påbygg er et faglig tungt år, og mange kan dra nytte av å ta påbygg over to år istedenfor ett. Noen elever vil likevel ha lyst til å ta påbygg over et år og deretter studere, og de skal også ha muligheten til det.

For noen kan det være vanskelig å vite om man ønsker å ta yrkesfag, eller gå et studieforberedende program. Yrkes- og studiekompetanse (YSK), der et yrkesfaglig løp er kombinert med studiekompetanse over et løp på fire år, bør derfor være et tilbud ved flere skoler og inkludere flere fag.

Unge Høyre vil:

- Beholde retten til påbygging etter Vg2.
- Innføre mulighet til å ta påbygg over to år.
- Innføre opphenting for elever som har fullført et studieforberedende program.
- At tilbudet om Yrkes- og studiekompetanse (YSK) utvides og til flere skoler og fag.

Kapittel 5: Skolestyring og -ledelse

Skoleåret og eksamen

Norske skoleelever tar gjennom hele skoleløpet mange fag om gangen. Enkelte elever i videregående kan oppleve å ta opp mot 9 fag samtidig gjennom et helt skoleår. Samtidig stiller læreplanene stadig større krav til dybdelæring slik at elever kan sette seg skikkelig godt inn i hvert enkelt fag. Unge Høyre vil ha en semestermodell i videregående som legger til rette for at elever kan ta færre, men mer intensive fag over et halvt år.

Eksamen er den eneste vurderingssituasjonen i skolen hvor elever gis muligheten til å vise hva man kan uten at trynefaktor spiller inn på karakteren. Eksamen er også en viktig forberedelse til høyere utdanning. Unge Høyre ønsker at elever skal få muligheten til å vise ferdighetene sine gjennom eksamen i alle avsluttende fag på videregående, og i basisfagene på ungdomsskolen.

Unge Høyre vil:

- Gi flere elever i grunnskolen tilbud om sommerskole der undervisningen tilrettelegges til ulike nivå og gjøres praktisk for å øke motivasjonen for læring.
- Beholde dagens eksamensordning på 10. trinn med et skriftlig og et muntlig trekk.
- Innføre færre, men mer intensive, fag per semester i den videregående skolen etter modell fra høyere utdanning.
- Innføre én eksamensperiode per semester i videregående der elever skal opp til eksamen i de fagene som er avsluttende i det respektive semesteret. Det skal avgjøres ved tilfeldig trekk om man kommer opp muntlig eller skriftlig.
- At det skal gjøres videoopptak av muntlig eksamen, slik at det også kan klages på karakteren.
- Prøve ut flere nye eksamensformer, for eksempel muntlig-praktisk eksamen og skriftlig-muntlig eksamen i flere fag.
- Utsette fristen for å sette standpunkt karakterer til en uke før siste skoledag i juni.
- Flytte alle skriftlige eksamener i andre semester til før 17. mai, og at russetiden begynner etter dette.
- Gjennomgå ferier og fridager i skolen med mål om å øke antall skoledager i året.
- Flytte høstferien lengre fra sommerferien.
- Gjøre det enklere å hente frem vitnemålet fra et annet sted enn sin videregående skole.

Friskoler, privatskoler og profilskoler

Den offentlige skolen er stort sett bra for de fleste elever, men for noen passer ikke det offentlige tilbudet deres behov. Uansett hva årsaken måtte være, mener Unge Høyre det er en grunnleggende rett å velge et annet skoletilbud enn det offentlige. Unge Høyre vil derfor gjøre det lettere å starte og drifte friskoler i Norge innenfor rammene i opplæringsloven.

Unge Høyre vil:

- Fjerne krav til religiøse eller pedagogiske formål for å kunne starte opp friskoler.
- At profilskoler som realfagsgymnas, toppidrettsskoler og yrkesfagsskoler skal være et tilbud over hele landet.
- Endre finansieringsnivå for skoleplass på friskoler til tilsvarende 100% av kostnadene til offentlig skoleplass.
- Tillate friskoler å gjennomføre opptak på andre grunnlag enn kun karakterer.
- Gjenninnføre muligheten for å opprette profilskoler som friskoler.
- At hospitering blant private utdanningsinstitusjoner blir et tilbud innen opptak til videregående utdanning.
- At friskoler og privatskoler står fritt til å opparbeide kapital.
- Gi friskoler og privatskoler mulighet til å ta ut utbytte.
- At finansieringsnivået på friskoler som ikke opparbeider kapital eller tar ut utbytte økes fra 85% til 95% av kostandene av en offentlig skoleplass.
- Senke finansieringsnivået fra 85% til 75% til privatskoler som tar ut utbytte.

- Tillate friskoler og private skoler å gi ut stipend.

Fravær

Etter at Høyre innførte en fraværgrense på 10% i videregående skole, har fraværet stupt og færre elever dropper ut. Det har vist at den beste måten å bekjempe fravær på, er å stille noen krav. Unge Høyre mener derfor det er på tide å løse fraværspromatikken i ungdomsskolen på samme måte, men nå er det skoleeier som skal bli stilt krav til. Ungdomsskolen er obligatorisk, og elevene kan derfor ikke få noen reaksjon dersom de er borte fra skolen, men Unge Høyre mener at for høyt fravær må utløse en handlingsplikt for skoleeier til å sette inn konkrete tiltak for å få ned fraværet.

Unge Høyre vil:

- Beholde fraværgrensen på 10% i videregående skole.
- Øke fraværgrensen til 15% i fag med to eller færre klokke timer i uka.
- At fravær i ungdomsskolen skal føres systematisk på alle skoler, og at foresatte får beskjed ved alt fravær for sine barn.
- Innføre en grense på 10% fravær i ungdomsskolen. Skoleeier skal ha tiltak som settes inn når en elev overskrider grensen.
- Innføre et nasjonalt dataregister for fravær på grunnskolen.
- Stramme inn på reglene for permisjon i grunnskolen.
- Sikre at skolene har plikt til å følge opp elever fra første fraværsdag.
- At passtimer skal gjelde som dokumentert fravær.
- Gjøre legeerklæring gratis for alle skoleelever.

Skoleeiers ansvar

Det er for store forskjeller mellom skoler i dag, og når enkelte skoler ligger flere år med læring bak andre, er det skoleeier sitt ansvar. Unge Høyre vil skjerpe kravene og forventningene til skoleeiere for å sikre at alle elever får undervisningen og læringsutbyttet de har krav på. Mer åpenhet om læringsresultater er viktig for å oppdage og løse problemer tidligst mulig. Skoler som over tid leverer dårlige resultater skal følges opp av skoleeier, og om nødvendig av en statlig innsatsgruppe.

Skoleeier er også ansvarlig for flere deler av laget rundt eleven. Unge Høyre vil at tjenester som skolehelsetjenesten, PPT, barnevern osv. skal kobles tettere på skolen og jobbe tettere sammen. Skoleeier skal også sørge for at skolene i tilstrekkelig grad måler elevenes resultater slik at elever som henger bak skal fanges opp på tidligst mulig tidspunkt.

Unge Høyre vil:

- Pålegge skoleeiere å gi elevene i grunnskolen et opplæringstilbud fem dager i uken.
- At skoleeiere skal kartlegge læringsresultater gjennom hele skoleløpet og sikre full åpenhet om resultatene for offentligheten.
- Gi skoleeiere rett til å innføre lokale prøver for måling av læringsresultater.
- At læringsresultater for alle skoleeiers skoler skal fremlegges for politisk behandling.
- Innføre handlingsplikt for skoleeiere til å sette inn tiltak på skoler som over tid leverer svake læringsresultater.
- Innføre en nasjonal tilsynsliste for skoler som over tid leverer svake læringsresultater til tross for tiltak innført av skoleeier. Disse skolene skal også følges opp av en nasjonal innsatsgruppe.
- At skoleeier skal sørge for samlokalisering mellom aktører som jobber i skolen, men ikke er lokalisert på skolen.
- Erstatte kartleggingsprøver i 1. trinn og 3. trinn med nasjonale prøver.
- Gjennomføre nasjonale prøver i skriveing, regning, lesing og engelsk i 5. trinn, 8. trinn og 10. trinn.
- Overføre ansvaret for videregående opplæring til kommunene der det er hensiktsmessig.
- Ha nasjonalt fritt skolevalg i videregående skole med mulighet for regionale tilpasninger, som soneinndeling og reisegaranti.

Skoleleders ansvar

Norske skoler skal ha dyktige og kvalifiserte skoleledere. Unge Høyre vil at alle skoleledere skal gjennomføre rektorutdanning slik at flere skoler kan få kvalifiserte ledere. Det er skoleleder sammen med lærerne som kjenner skolen best, og de burde derfor få ta avgjørelser om hvordan skolen skal ledes og drives. Unge Høyre mener at det burde være opp til hver enkelt skole å bestemme regler for mobilbruk og lekser. Unge Høyre mener også at skoleledere burde ha plikt til å drive noe undervisning. Det er både for å hindre at gode lærere ikke forsvinner fra klasserommet dersom de blir en del av ledelsen, og for at skoleledere skal vite hva som rører seg i klasserommene på skolen.

Unge Høyre vil:

- At rektorer som hovedregel skal ansettes på åremål.
- Stille krav om gjennomført rektorutdanning for alle skoleledere.
- Gjøre rektorutdanningen til et permanent utdanningsprogram.
- Fjerne kravet om tiden rektor må tilbringe på skolen, slik at det blir mulig å ansette områderektorer.
- At den enkelte skole kan fastsette regler for mobilbruk, men likevel ikke forby mobilbruk utenfor undervisningssituasjoner.
- At den enkelte skole kan bestemme bruken av lekser.
- At lekser skal være et verktøy for repetisjon og ikke gjennomgang av nytt stoff.
- Innføre undervisningsplikt for skoleledere.
- Gi rektor mer ansvar for sine ansattes resultater, og i ytterste konsekvens makt til å avskjedige ansatte.
- At skoleleder skal sikre nødvendig kompetanse og gi god nok opplæring om vold og trusler i skolen.
- Gi læreren flere virkemidler som kan bidra til ro og orden i klasserommet, for eksempel gjensitting og lavere terskel for nedsatt ordenskarakter.

Stipendordninger

Unge Høyre mener at gratisprinsippet skal gjelde i den norske skolen. Det betyr at enhver elev kan fullføre skolegangen uten å måtte bruke penger på skoleløpet. Gode stipendordninger er avgjørende for å sikre alle like muligheter til å fullføre utdanningen sin.

Unge Høyre vil:

- Styrke utstyrsstipendet for yrkesfagslinjer.
- Sikre at stipendsatsene for de ulike utdanningsprogrammene er oppdaterte i henhold til de reelle kostnadene ved utstyr.
- At de videregående skolene gir elevene detaljerte anbefalinger på hvor utstyr kan kjøpes fra.
- Øke borteboerstipendet for elever i videregående opplæring.
- At tilskuddsordningen til yrkesfag skal gå direkte til fag eller skole og ikke skoleeier/fylket.
- Innføre borteboerstipend i 11 måneder for alle i videregående utdanning og lærlinger.
- Sette stipendsatsen til en prosentandel av grunnbeløpet til folketrygden for å sørge for at den øker jevnt med konsumprisstigning.

Elevmedvirkning

Alle elever har rett til å påvirke både administrative og pedagogiske avgjørelser i skolen. Elever organiseres i dag gjennom forskjellige typer elevråd ved skolene, som gir mulighet til å påvirke avgjørelser kollektivt på vegne av flere elever. Unge Høyre mener dette er en god modell for elevmedvirkning, og ønsker derfor fortsatt en plikt for skolene til å organisere elevråd. Elevrådet skal ha en reell mulighet til å påvirke beslutninger, og skal derfor være representert i de sentrale beslutningsorganene på skolen.

Unge Høyre vil:

- At skolene skal være pliktige til å organisere elevråd.
- At elevene skal være representert i skoleutvalget og skolemiljøutvalget.
- At elevene ved skolestart skal få opplæring i hvordan de kan påvirke avgjørelser angående egen undervisning, vurdering og skolestyring.

- Innføre halvårsvurdering av lærere, slik at elevene får muligheten til å evaluere og komme med tilbakemeldinger til lærerne sine anonymt.
- Lovfeste retten til lærlingråd.
- At alle elevråd skal ha krav på en elevrådskontakt. Elevrådskontakten skal ha plass i skolens ledelse.
- At skoleledelsen skal møte elevrådsleder månedlig.
- Ikke tillate at elever kollektivt meldes inn i organisasjoner.
- Åpne for å la skolene selv bestemme klokkeslett for skolestart i større grad, og kreve at de innhenter elevrådets stemme i dette.
- Legge ned alle studentparlament som har under 50% valgdeltakelse.

Frihet

Mangfold

Toleranse

Unge Høyres Landsforbund

Stortingsgata 20, 0161 Oslo

info@ungehoyre.no

www.ungehoyre.no

+47 22 82 90 90